

CoVaT-CHC Basisversie

Cognitieve VaardigheidsTest volgens het CHC-model

W. Magez

CoVaT-CHC Basisversie:
toetsing bij allochtone en autochtone
leerlingen in de bovenbouw
van het lager onderwijs

PDC

CENTRUM VOOR
PSYCHODIAGNOSTIEK
@THOMAS MORE

COVAT-CHC BASISVERSIE: TOETSING BIJ ALLOCHTONE EN AUTOCHTONE LEERLINGEN IN DE BOVENBOUW VAN HET LAGER ONDERWIJS

W. Magez (2017)

Dit rapport steunt op de data van de masterproef van E. van Agtmaal met als promotor Prof. J. Fontaine van de Universiteit Gent (2016).

1. PROEFGROEP EN GEHANTEERDE INSTRUMENTEN

1.1 COVAT-CHC BASISVERSIE

Vier CoVaT-CHC Basisversie subtests nl. Puntreeksen (PuntR), Tegenstellingen (Teg), Geheugen A (GehA) en Geheime Code (GeCo) werden tijdens het tweede trimester van het schooljaar 2015-2016 telkens in één sessie klassikaal toegepast in het 4e, 5e en 6e leerjaar van twee gemeentelijke basisscholen in Asse en één vrije katholieke basisschool in Wemmel.

Op de 231 leerlingen werden 224 geldige protocollen ingezameld van 106 jongens en 118 meisjes. Voor de analyse werd de groep ingedeeld in een 'Vlaamse' groep (N= 147) en een 'Allochtone' groep (N= 77). De Vlaamse groep omvat leerlingen waarvan de thuistaal Vlaams is en - ook hun ouders - die geen buitenlandse origine hebben. De Allochtone groep omvat kinderen die een andere Europese taal als thuistaal hebben of naast het Vlaams nog een andere Europese taal 'hanteren' (N= 55) én omvat Niet-Europese kinderen met een Niet-Europese thuistaal (N= 22). Deze twee subgroepen bleken op vele testresultaten weinig tot niet van elkaar te verschillen en werden om die reden regelmatig samengenomen bij de analyses. Het is echter duidelijk dat hierdoor een menggroep ontstaat die het duiden van de resultaten beïnvloedt.

1.2 ACCULTURATIESCHAAL AROND-TOTH

Naast de vier CoVaT-CHC Basisversie subtests werd bij 44 allochtone kinderen de Acculturatieschaal Arond-Tóth (2003) voorgelegd. Het ging om kinderen waarvan één van de ouders of beiden in een Niet-Europees (Westers) land geboren zijn.

2. RESULTATEN

2.1 INTERNE CONSISTENTIE (CRONBACH-ALPHA)

Tabel 1

Interne Consistentie

	Vlaamse groep	Allochtone groep
PuntR	.79	.80
Teg	.76	.73
GehA	.77	.78
GeCo	.91	.86

BESPREKING

De twee groepen verschillen weinig tot niet van elkaar. Deze betrouwbaarheden sluiten aan bij deze bekomen op de algemene normgroep van de CoVaT-CHC Basisversie (Magez et al., 2015).

2.2 VERSCHILLEN IN DE GEMIDDELDEN TUSSEN DE TWEE GROEPEN

Tabel 2

Verschillen in gemiddelden tussen de (Niet-Europese) Allochtone groep en de Vlaamse groep

	Vergelijkingsgroepen	Vershil tussen groepsgemiddelden
PuntR	N-Eu Allo (N= 22) vs Vlaamse (N= 147)	(-) ns
	Allo (N= 55) vs Vlaamse (N= 147)	-(*)
Teg	N-Eu Allo (N= 22) vs Vlaamse (N= 147)	-**
	Allo (N= 55) vs Vlaamse (N= 147)	-*
GehA	N-Eu Allo (N= 22) vs Vlaamse (N= 147)	-*
	Allo (N= 55) vs Vlaamse (N= 147)	(-) ns
GeCo	N-Eu Allo (N= 22) vs Vlaamse (N= 147)	(+) ns
	Allo (N= 55) vs Vlaamse (N= 147)	(+) ns

Noot. N-Eu = niet-Europese; Allo = Allochtone. ns = niet significant verschil; * = significant verschil p=.05; - = Allochtone groep scoort lager; + = Allochtone groep scoort hoger; () = 'neiging tot'.

BESPREKING

Als we de Niet-Europese groep in focus nemen scoren zij op PuntR en GeCo vrij gelijkaardig aan de Vlaamse kinderen. Er is wél een duidelijk verschil in prestaties op de subtests Teg en GehA in

het nadeel van de Niet-Europese groep. Bij de subtest GehA is dit echter minder uitgesproken dan bij Teg, wat niet zo verwonderlijk is omdat deze subtest een 'echte' woordenschat (Vlaamse) test is.

2.3 ITEMVERTEKENING (ITEMBIAS): ALLOCHTONE VERSUS VLAAMSE GROEP

Voor PuntR (30 items) werd voor geen enkel item een vertekening vastgesteld. Bij Teg (35 items) bleken drie items een vertekening te vertonen ten nadelen van de allochtone groep (Kachel, Wild en Gift). Voor GehA (30 woorden) werden drie items gedetecteerd met een vertekening ten nadele van de allochtone groep nl. Waterpas - Kano - Zeppelin, maar ook één ten voordele voor deze groep. GeCo neemt door de aard van de test een wat aparte plaats in. Richtinggevend is dat de allochtone groep gemiddeld minstens even hoog scoort als de Vlaamse groep.

BESPREKING

Als er al sprake zou zijn van itembias bij de betrokken subtests m.b.t. de allochtone groep dan is deze in ieder geval zeer beperkt. Bij PuntR en GeCo treedt ze niet op. Zelfs Teg en GehA zijn voor nagenoeg 90% bias vrij.

2.4 INVLOED VAN DE SOCIAAL ECONOMISCHE STATUS (SES) VAN HET GEZIN

Het opleidingsniveau van de moeder werd gehanteerd voor de SES indicatie.

Tabel 3

Sociaal Economische Status (SES)

	Vlaamse groep	Allochtone groep
Lage SES	33/147 = 22%	33/77 = 43%
Hoge SES	114/147 = 78%	44/77 = 57%

De SES vertoonde in de gehele populatie een significant verband met PuntR ($r = .16$; $p = .02$) en Teg ($r = .27$; $p = .01$). De scores op GehA en op GeCo vertoonden geen significante verbanden met SES.

BESPREKING

De correlaties van PuntR en Teg met SES zijn relevant maar het gaat wel om lage tot eerder lage correlaties. Het blijkt, hoe dan ook, dat voor een faire vergelijking van de allochtone populatie

met de autochtone populatie best rekening gehouden wordt met de SES in beide groepen. Zo is het lager scoren van de allochtone groep op Teg ook niet zó verwonderlijk als men ziet dat deze groep dubbel zoveel kinderen met een lage SES telt dan de Vlaamse groep.

Het is een opvallend gegeven dat de talige subtest GehA blijkbaar vrij onafhankelijk is van de SES.

2.5 EFFECT VAN DE ACCULTURATIESTRATEGIE/-ORIËNTATIE

De resultaten werden dus bekomen bij de individuele toepassing van de vragenlijst bij 44 kinderen uit de populatie waarvan één of beide ouders in een Niet-Europees land geboren zijn. De vragenlijst (Arend-Tóth, 2003) telt 52 vragen die ofwel peilen naar (eigen) cultuurbehoud ofwel naar culturele aanpassing (adaptatie).

Ongeveer 21% van de variantie van de subtestscore bij Teg in deze groep wordt verklaard door de cultuuriëntatie. Hierbij blijkt enkel 'culturele adaptatie' relevant. Deze oriëntatie is positief geassocieerd met Teg: hoe hoger men aangepast is aan de 'gastcultuur', of daar naar streeft, hoe hoger de score op Teg.

Bij de andere subtests bleken er geen significante verbanden te zijn met de acculturatiestrategieën.

BESPREKING

Dat de subtest Teg – als woordenschatstest - een samenhang vertoont met acculturatie is duidelijk. De gerichtheid op culturele aanpassing blijkt een 20% van de scorevariantie te verklaren. Dat is niet gering! Blijft echter ook dat dit voor nagenoeg 80% niet het geval is, m.a.w. eerder acculturatieonafhankelijk. Als een persoon geen Vlaams verwerft, is het mogelijk dat hij/zij het cognitief niet kán.

Relevant is dat de subtests PuntR, GeCo en vooral de talige subtest GehA vrij onafhankelijk zijn van de gehanteerde acculturatiestrategie.

2.6 INHOUDELIJKE TESTEQUIVALENTIE

De resultaten van het onderzoek hierrond geven geen uitsluitsel of het geheel van de vier subtests dezelfde factoriële betekenis heeft voor de allochtone als voor de Vlaamse groep. Het is duidelijk dat verder onderzoek hier wenselijk is, liefst samen met nog andere tests.

3. ALGEMENE SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN

De vier betrokken subtests uit de CoVaT-CHC Basisversie vertonen een gelijkaardig en goed betrouwbaarheidsniveau in de Vlaamse en Allochtone groep.

Niet-Europese allochtone kinderen scoren gelijkaardig aan de Vlaamse kinderen op de subtests PuntR en GeCo. Ze scoren significant lager op de talige subtests Teg en GehA, al is bij deze laatste het verschil geringer dan bij Teg.

Wat de mogelijke negatieve itemvertekening (itembias) betreft ten nadele van de allochtone groep: deze is zeer beperkt tot afwezig. Bij PuntR en GeCo treedt ze niet op en de subtests Teg en GehA zijn nagenoeg voor 90% itembias vrij.

Er is een significante positieve samenhang van de SES met de prestaties op de subtests PuntR en Teg, maar het gaat daarbij om lage tot eerder lage correlaties. GehA en GeCo vertonen geen significant verband met SES.

De invloed van de acculturatiestrategie bij de allochtone groep is vrij relevant op de scores bij Teg (rond 20%): hoe meer men aanpassing nastreeft aan de gastcultuur hoe hoger de score op de subtest. Bij de ander subtests kwamen geen significante verbanden met acculturatiestrategieën voor.

Met betrekking tot de inhoudelijke - factoriële equivalentie tussen de beide groepen op het geheel van de subtests zijn de resultaten onduidelijk en is voortgezet onderzoek wenselijk.

Het onderzoek brengt de aparte plaats van GehA aan het licht. De allochtone groep scoort hier weliswaar lager dan de Vlaamse groep maar het verschil is minder groot dan bij de subtest Teg. GehA is in beide groepen even betrouwbaar. De subtest ondergaat geen invloed van de SES, dit in duidelijk contrast met de subtest Teg, en heeft weinig itembias. De aangetoonde samenhang van de BCV Gsm, waarvan GehA deel uitmaakt, met 'leermotivatie en studiemethode' (zie hoofdstuk 4.4 'Relatie met andere psychologische testen bij 1ste jaars secundair onderwijs' (Magez & Bos, 2016)) kán hier ook een rol spelen. De specifieke en prognostische rol van Gsm in dit kader kwam ook aan bod in het hoofdstuk 7.2 'Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers (OKAN) in het secundair onderwijs: een exploratief onderzoek naar cognitieve vaardigheden a.d.h.v. CoVaT-CHC Basisversie' (Bos, Olieslagers & Magez, 2017).

Als algemeen besluit geldt dat het toepassen van de CoVaT-CHC Basisversie subtests de verschillen maar zeker ook de gelijkenissen tussen de allochtone en Vlaamse groep aan het licht brengt

en toelaat om inzichtvolle diagnostische uitspraken te doen over het actuele cognitief functioneren in beide groepen.

REFERENTIES

Arend-Tóth, J.V. (2003). *Psychological acculturation of Turkish immigrants in the Netherlands: Issues in theory in assessment*. Amsterdam: Dutch University Press.

Bos, A., Olieslagers, K. & Magez, W. (2017). *Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers (OKAN) in het secundair onderwijs: een exploratief onderzoek naar cognitieve vaardigheden a.d.h.v. CoVaT-CHC Basisversie*. Geraadpleegd op 25 januari 2017 via <http://www.thomasmore.be/psychodiagnostisch-centrum/covat-chc-basisversie-0>

Magez, W. & Bos, A. (2016). *Relatie met andere psychologische testen bij 1ste jaars secundair onderwijs*. Geraadpleegd op 25 januari 2017 via <http://www.thomasmore.be/psychodiagnostisch-centrum/covat-chc-basisversie-0>

Magez, W., Tierens, M., Van Huynegem, J., Van Parijs, K., Decaluwé, V. & Bos, A. (2015). *CoVaT-CHC Basisversie: Cognitieve vaardigheidstest volgens het CHC-model*. Antwerpen: Psychodiagnostisch Centrum en CAPvzw.

van Agtmaal, E. (2016). *Culturele equivalentie en vertekening in de Cognitieve Vaardigheidstest volgens het CHC-model*. Onuitgegeven masterproef, promotor Prof. J. Fontaine, m.b.t. het behalen van de graad Master of Science in de Psychologie aan de UGent, afstudeerrichting Bedrijfspsychologie en Personeelsbeleid.